

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

6.12.33.
7/8937

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2308/5481
Konu : Yazılı soru önergesi

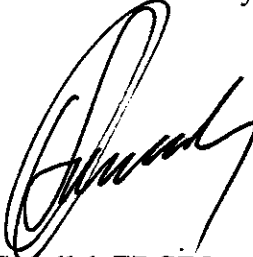
16/11/2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 13/08/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.
0.10.00.02-14725 sayılı yazı,
b) 18/09/2009 tarihli ve 1792/4380 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Manisa Milletvekili Şahin Mengü tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8937 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2530/5925

16.12/2009

Konu : Yazılı soru önergesi

Sayın Şahin MENGÜ
Manisa Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8937 Esas No.lu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 24/02/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun;

A) "Soruşturma" başlıklı 82 nci maddesinde;

"Hâkim ve savcılarının görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle yaptırabilir.

Soruşturma ile görevlendirilen hâkim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler.";

B) "Soruşturmanın tamamlanması" başlıklı 87 nci maddesinde; "Hâkim ve savcılar hakkında tamamlanan soruşturma evrakı Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir. Bu Genel Müdürlük tarafından yapılacak inceleme sonunda düzenlenecek düşünce yazısı üzerine kovuşturma yapılmasına veya disiplin cezası uygulanmasına gerek olup olmadığı Bakanlıkça takdir edilerek evrak ilgili mercilere tevdi olunur veya işlemiden kaldırılır.";

C) "Kovuşturma kararı ve ilk soruşturma" başlıklı 89 uncu maddesinde;

"Hâkim ve savcılar hakkında görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde evrak, Adalet Bakanlığınca ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet savcılığına; Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevli hâkim ve savcılar hakkındaki evrak ise Ankara Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde iddianamesini düzenleyerek evrakı, son soruşturmanın açılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince, hakkında kovuşturma yapılana tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, Kanunda yazılı süre içinde delil toplanmasını ister veya kabul edilebilir istekte bulunursa bu husus göz önünde tutulur ve gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının görevden doğan ve görev sırasında işledikleri suçları ile sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Bakanlığımızın iznine bağlı bulunmaktadır.

Öte yandan, hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında tamamlanan soruşturma evrakı Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmekte ve yapılan değerlendirme sonunda düşünce yazısı düzenlenerek kovuşturma yapılmasına veya disiplin cezası uygulanmasına gerek

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

olup olmadığı takdir edilmektedir. Görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçlar nedeniyle kovuşturma yapılmasına lüzum görülmesi hâlinde, soruşturma evrakının ilgilinin yargı çevresinin bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmesini müteakip, Cumhuriyet başsavcısı beş gün içinde iddianame düzenleyerek son soruşturmanın açılmasına veya açılmamasına dair bir karar verilmesini ağır ceza mahkemesinden talep etmektedir. İddianame, ağır ceza mahkemesi tarafından hakkında dava açılan hâkim veya Cumhuriyet savcısına tebliğ edilmesi ve delil toplanmasına ilişkin taleplerin değerlendirilmesi, gerektiğinde soruşturmanın derinleştirilmesi ve re'sen delil toplanması suretiyle işleme tâbi tutulduktan sonra, ilgili hakkında son soruşturmanın açılmasına ya da soruşturma açılmasına yer olmadığına karar verilmektedir. Haklarında son soruşturma açılmasına karar verilenlerden, birinci sınıfa ayrılmış olanlar ile ağır ceza mahkemeleri heyetine dâhil bulunan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının son soruşturmaları Yargıtayın görevli ceza dairesinde; diğer hâkim ve Cumhuriyet savcılarının son soruşturmaları ise yargı çevresi içerisinde bulundukları ağır ceza mahkemesinde yapılmaktadır. Ağır ceza mahkemesinin soruşturmanın açılmasına dair kararlarına karşı itiraz yolu kapalı olup, diğer kararlarına karşı, hakkında soruşturma yapılan kişi ile Cumhuriyet savcısı tarafından itiraz yoluna başvurulması mümkün bulunmaktadır.

Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının görevden doğan ve görev sırasında işledikleri suçları ile sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle haklarında inceleme ve soruşturma yapılması, Anayasa ve ilgili kanunların hükümleri uyarınca yapılmakta olup, bu süreçte, şikâyet eden kişinin kimliğinin, siyasî düşüncesinin ve makamının herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

II- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) 1. 8926 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 1999 yılında, 1636 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde ondördü oranındaki 224 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde dördü oranındaki 77 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 177'sinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

2. 8789 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2000 yılında, 2624 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde oniki oranındaki 309 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde üçü oranındaki 70 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 241'inin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

3. 9002 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2001 yılında, 2908 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde onüçü oranındaki 380 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde beşi oranındaki 150 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 307'sinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

4. 9232 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2002 yılında, 2939 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde onu oranındaki 281 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde altısı oranındaki 190 şikâyetin işleme konulmadığı; gelen şikâyetlerden 297'sinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

5. 9041 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2003 yılında, 3543 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde altı oranındaki 226 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde yedisi oranındaki 232 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 217'sinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

6. 9842 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2004 yılında, 3149 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde yedisi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

oranındaki 232 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde onbeşi oranındaki 485 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 194'ünün Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

7. 9858 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2005 yılında, 3655 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde beşi oranındaki 200 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde kırkyedisi oranındaki 1706 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 173'ünün Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

8. 9900 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2006 yılında, 3818 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde yedisi oranındaki 267 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde kırkseki oranındaki 1816 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 201'inin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

9. 10579 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2007 yılında, 4151 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde altısı oranındaki 242 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde kırkyedisi oranındaki 1947 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 180'inin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

10. 10881 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görevde olduğu 2008 yılında, 4289 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde yedisi oranındaki 290 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde kırkdokuzu oranındaki 2092 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 222'sinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

11. 11211 hâkim ve Cumhuriyet savcısının görev yaptığı 2009 yılında, 15/11/2009 tarihi itibarıyla, 4530 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Bakanlığımıza şikâyetle bulunulduğu, gelen şikâyetlerin yüzde beşi oranındaki 210 şikâyet hakkında soruşturma ve kovuşturma izni verildiği, gelen şikâyetlerin yüzde kırkaltısı oranındaki 2099 şikâyetin işleme konulmadığı, gelen şikâyetlerden 170'inin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna tevdi edildiği;

B) Yıllara göre ceza alan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının sayılarına bakıldığında; bu sayının 1999 yılında 81, 2000 yılında 120, 2001 yılında 183, 2002 yılında 238, 2003 yılında 171, 2004 yılında 153, 2005 yılında 114, 2006 yılında 90, 2007 yılında 96, 2008 yılında 64 ve 2009 yılında (25/11/2009 tarihi itibarıyla) 73 olduğu;

C) 03/11/2002 tarihinden 17/09/2009 tarihine kadar, Bakanlığımız Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne, "Kararları geç yazmak" iddiasına ilişkin olarak Bakanlığımız Personel Genel Müdürlüğüne 59 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında disiplin dosyası intikal ettirildiği; 29 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna, 2802 sayılı Kanununun ilgili maddeleri gereğince disiplin cezası takdir edildiği; 26 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında ise disiplin cezası verilmesine gerek görülmediği; 2 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında ceza kovuşturması sonucunun beklenilmesine karar verildiği; 2 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında ise henüz Yüksek Kurulca bir karar verilmediği;

Ç) İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığında görevli (Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci Maddesiyle Yetkili Bölümü) bazı Cumhuriyet savcıları ile İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi ve 14. Ağır Ceza Mahkemesinde görevli bazı hâkimler hakkında, değişik kişiler tarafından değişik tarihlerde verilen değişik ihbar ve şikâyet dilekçelerinde ileri sürülen konular ile yapılacak inceleme sırasında ortaya çıkabilecek diğer hususlarla ilgili olmak üzere, keyfiyetin adalet müfettişleri tarafından incelenmesi ve delil elde edildiğinde soruşturmaya geçilmesi yönünde Bakanlığımızca "Olur" alındığı; bu "Olur" çerçevesinde gereğine titizlikle tevessül edildiği ve adalet müfettişleri aracılığıyla gerekli inceleme ve soruşturma işlemlerinin yapıldığı;

Soru önermesine konu edilen soruşturmayı yürütmekle görevli ve yetkili Cumhuriyet

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

savcıları hakkında yapılan şikâyetlerde öne sürülen hususların, Cumhuriyet savcısının delil toplama, değerlendirme ve suçu vasıflandırma yetkisi kapsamında kalması; şikâyet olunan Cumhuriyet savcılarının bu yetkilerini herhangi bir şekilde kötüye kullandığına dair delil gösterilmemesi veya bulunmaması; yasal yollara başvuru sırasında öne sürülebilecek hususların şikâyete konu edilmesi; iddiaların gerçeği yansıtmaması, doğrulanmaması veya muahezeyi gerektirmemesi; bu hususların dilekçe ve eki evraktan anlaşılması; daha önce gereğine tevessül edilip sonuçlandırıldığı hâlde aynı hususların tekrar şikâyet konusu edilmesi gibi nedenlerle işleme konulmadığı veya işleme konulup da işlem sonucunda soruşturma açılmasına gerek görülmediği; bahsi geçen Cumhuriyet savcıları hakkında açılan altı adet soruşturmanın halen derdest olduğu; bu dosyalardan birinin adalet müfettişi marifetiyle incelenmek üzere Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderildiği ve soruşturmanın halen derdest olduğu,

Anlaşılmıştır.

III- Anayasanın 9 uncu maddesindeki, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı; 138 inci maddesindeki, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği; genelge gönderemeyeceği; tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı yönündeki amir hükümleri dikkate alındığında, halen derdest olduğu anlaşılan davaya ve devam eden soruşturmalara yönelik diğer hususlara cevap verilmesine yasal imkân görülememiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan